

Felvidéki Híradó.

KÖZMŰVELŐDÉSI, SZÉPIRODALMI, IPAR-, KERESKEDELMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNP.

Előfizetési árak:
 Egész évre 4 frt
 Fél évre 2 „
 Negyed évre 1 „

Felelős szerkesztő: **Fehér János.**
 Főmunkatárs: **Révész Lajos.**
 Kiadóhivatal: a turócz-szt.-mártoni „Magyar Nyomda”.
 A lap szemléi részét illető közlemények a szerkesztőségre, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatalt címezve Turócz-Szt.-Mártonba küldendők.

Magánhirdetések legutányosabban, árszabály szerint.
 Hivatalos hirdetések díja: 100 szög 2 frt, ezáltal minden megkezdett szónál 50 krral több.
 Lapunk számára hirdetések elfogad a „Reuter Ügynökség” és a „Magyar Távir. Iroda” hirdetési irodája Budapest, Grantos-utca 1. szám.

Társadalmi élet, kaszinó.

Ha a kisvárosi társadalmi körök területén működő tényezőket szemügyre vesszük, ha vizsgáljuk ama jelenségeket, amelyek ott előfordulnak és figyelemmel kísérjük az azok keretében szereplők működését: legelőször is az őkli szemünkbe, hogy ama köröknek nincs középpontjuk, vagyis, nem találjuk fel bennük azt az erőt, a mely hivatva volna azokat szép kerekded formájukban, összhangzó és részarányos egészükben megtartani. Olyan a kisvárosi társadalom, mint a szétpattant üstökös, a melynek részei hullócsillagok alakjában nyomatlanul eltűnnek a végteletlen világűrben. Olyanok vagyunk, mint a bolygók, a melyek kényszerből szoríttatva, lomha egyformasággal végzik útjukat.

Mert csakugyan egyformasággal élük le napjainkat. Társadalmi életünk egyhangúságát nem zavarja meg semmi üdvös kérdés, nem élénkíti semmi felébresztésre célzó törekvés. Ha itt-ott őrtenik is valami, a legjobb szándék, a legtisztább akarat félremagyaráztatik és hajótörést szenved a bűnös közöny, a ferde gondolkodás és kanapé-politika rideg köszirtjén. Mindenki magának él, holda a lelkeknek egymással egyesülniök kellene, hogy teljes becsüket érvényesítsék; mindenki visszahúzódik viskójába, mint a teknős-béka páncélja alá, holott mindenkinél elméjébe kellene vésvé lennie, hogy csak az a boldog pillanat, midőn a jóléti isteni kéz emberi jósa bőségzaruját hinti embertársaira s midőn az ember az öröm rózsakosarat öntheti testvéreire fölé.

A kor, ez a kíméletlen nem ismerő szörnyeteg, egy-két évtized alatt egyetlen pusztítástokat vitt véghez társadalmi életünkben! A barátságosság elűltét felváltotta az elzárkózottság s míg hajdan legalább a száztíz atyafiság igyekezett fenntartani a vendégszeretetet, addig ma mindenki visszahúzódik a társas együttlét örömeitől és gyakran egy-két család barátságossága összeesküvés a többiek ellen. Rideg szellem

hatja át az embereket. Irigység, féltékenység, lenézés, masrészt szűkkeblőség, korlátolt felfogás, elhibázott bánásmód elszűszítja a társadalmi tevékenységet, meghiúsít minden egyesülésre célzó törekvést. A járőkelők hideg köszöntéssel haladnak el egymás mellett. Gyakorok szemekkel, iriggy tekintettel illetik egymást. A hol valami érinkeztést látunk, az is nem egyéb, mint a konvencionális szokások rideg folyamánya.

Ily körülmények között nem csoda, ha társadalmi életünkben, családi, házi körünkben mindenütt, minden zugban ott guggol ama gonosz vendég: az unalom. Az unalom társadalmi életünk ama gonosz vendége, a mely fogycsorítva, merev szemekkel néz kedvteléseinkre és keserű ürömöt kever azok közé! Ha valóban élni akarunk, meg kell azt ölnünk, vidám kedélyhangulatunknak ezt az elősdijét. Az unalomnak sok ellensége van, de még egy sem mutatkozott elég erősnek, hogy azt végképpen kitörölje az élek köréből. Ott van a hangverseny, a műkedvelői színelőadások, felolvasások; de milyen részűk van azokban a kedvtelésekben a kevésbé vagyonosoknak, a falusi, a kisvárosi életnek? Ott vannak regényeink, de ezek az olvasóknak sok feleslegest nyújtanak és a szép társasélet ápolására majdnem semmit.

Az ember társas lény. Reá nézve már magában a társaság is kedv és a hol kedv uralkodik, ott játszi akar. A férfiú a társaságot leginkább a kaszinóban találja fel. Ott vannak mindenkinél saját kedvtelése, a melyekkel unalmas óráit elűzi. Mindezekről a szórakozásokról azonban a nőknek, százasok szokások és hagyományos erkölcsintételek folytán le kell mondaniok. A nő, a mennyiben nincs háztartással elfoglalva, vagy nem olvas regényeket, lényegileg a társaságra van utalva. De milyen egyszálú, milyen sovány ez többnyire. Kivált kis városokban, a hol nehéz folytonosan érdekes személyiségeket és érdekesítő eseményeket szőnyegre hozni! Mily egy-

hangúkat az ilyen társaságok! Mert az illetlan merev szabályi lehangolnak minden jótévedtet. Tartózkodó mindenkinek, hogy természeti, veszülettel sajátágyival okot szolgáltatson a nem-tetszés kifejezésére, a mely a túlságos érzékenykedés folytán gyakran a megbörtlenközsiság fokokozdik és hi végre-viláhra az elválás órája út, mindenki feislőghet, mintha egy nehéz álomtól szabadult volna meg.

A leggonoszabb átka társas életünknek ezen dilettantizmus mellett, a melyvel játék és sport a kis városokban űzetik, kétségen kívül a férfiak legnagyobb részének nyárspolgáriak közönye és egykedvűsége, a mely, kevés kivétellel, minden játékok között Gringénör találmányát, a kártya-játékokat tiltatni látszik. Míg a fiatalabbak igen gyakran kisszerű, unalmas, üres fecsegésben keresik időöltetésüket, addig az öregebbek a mellékszobában ülnek a játék asztal mellett.

Társadalmi viszonyainknak és lársalagunknak ezen a visszás állapotán segíteni egyik nemes feladatát képezné a vidéki kaszinóknak. Ezeknek, mint az értelmes, intelligencia középpontjának, oda kellene törekedniök, hogy föloldják bilincsei közül ama tényezőket, a melyek egyes egyedül képesek társas életünknek fesztelenséget, élénkséget kölcsönözni. Ne elégedjenek meg csak azzal, hogy társaságnak többé-kevésbé, egy pár órára szórakozást nyújtanak, hanem hassanak oda, hogy úgy társaságnak, mint azok hozzátartozóinak, családjaiknak is alkalmat adjanak, mennél többször, úgy egy pár vidám óra eltöltésére, mint szellemi élvezetre.

Mint értelmiséggel és erkölcsi súlylyal bíró testületeknek, lebegjen szemek előtt halhatatlan Szechenyink célja, a melyet az az első nemzeti kaszinó felállítással kitűzött. De miként az általa alapított nemzeti kaszinó évenként csak pohárköszöntőben szokott megemlékezni a legnagyobb magyar, elvülhetetlen érdemeiről, feladatát pedig, melyet az elébe tűzött, legtávolabbról sem teljesíti: úgy

A „FELVIDÉKI HIRADÓ” TÁRCÁJA.

Kép a bányász életből.

— A „Felvidéki Híradó” eredeti tárcája. —

Klap Klap Klap Klap Klap Klap Klap Klap Klap Klap

Igy hangzik a kis bányaváros magas kopogójáról éjjeli két óraker a munkára hívó hang.

Csodálkozni fog a nyajas olvasó a különös hivatgató jelen már csak azért is, mert éjjel történik.

Pedig így van ez a szegény bányász, a ki nem igen ismeri az éjjeli álmot üdítő voltát, mert már két óraker kénytelen munkába menni.
 De mi is az a kopogó? kérdheti bármelyik olvasó. Sajtságos talánny az igaz. Rendszerint egy magasabb dombon felállított állványon, avagy egy tornyon szokott elhelyezve lenni a háztető zsinolyéához hasonló deszka, a melyet a kopogatót szokott útni bizonyos megállapított módon.

Az éjjeli kopogás három — 5—5 percig tartó — részből áll.

Az első egész csendesen, múltóságteljesen hallatja tompa hangját; a második rész már valamivel gyorsabb, míg a harmadik a lehető gyorsabbi, mind a három részt három egyenlő időközű ütés szokta befejezni.

Mily rémesen hangzik ez az éjjeli némaságban! El lehet hallani a város felvölabbra eső zugába; el a legmagasabb hegy csúcsára és gerincére, a melynek sűrű erdő takarta vakító sötéttségében a furcsa tompa

hang belevegyül az incselkedő szellemek vad zenéjébe, éktelen larmával érzéskedve alá a kopasz sziklak faláról, a régi, zúmmas fenyőkak oldaláról az alatt elterülő mély völgykaréjába, felriasztva az ott elhelyezett kis meszelt hazak faradt pihenőt, alvót, édes álmukból.

Furcsa zene ez. — Minden idegent, minden oly halandót, a ki ezt még soha sem hallotta, óvjon meg az Isten attól, hogy édes álmából vagy a mi még rosszabb, kelemetlen álmából a riasztó hangokra ébredjen fel.

Pedig mennyire megszokta ezt már a város lakója. — Nem is igen tudna el lenni nélküle. — Ha rossz álma van valakinek, vagy ha elaludni nem tud, egyéb kivánsága sincs mint a kopogó hangját hallani, a melynek mások előtt rémes, ijesztő hangja mellett biztosan a legédesebb álomba szenderül.

A mily jól esik a város lakójának almatlan éjszakáján végig hallgatni ezt, épp oly rosszul esik az a szegény bányamunkásnak, a ki kénytelen hivatgatósavara hallgatni és az álom zsidádsága alatt élvezett pihenését, a földalatti bűzhödt levegőjű bánya nehéz munkájával felcsereálni.

Messzire elhangzik, tompan, rémesen, az éjjeli kopogó első, méla, lassú éneke. — Hirtelen felüti fejét a kopogás első hangjaira Hellert József, a föld emberi vakondjainak, a bányászoknak egyike, roszo, piszkos ágában.

Sötét, rideg, barátságatlan szoba a lakása. Kis ablakain áthat a holdvilág elzűstös fénye, a mit a hegy-

oldalon elterülő nagy hómező vaktó fehér tükrre vet vissza; csak kevés világosság hatol be, mert hisz oly kicsiny ablakok vannak e kis bányász házikón, hogy egy felhőt emder fejtét is csak nagy nehezen dughatja át rajta.

A nedves, némely helyein a penészlőt zöldre festett falon egyedül dísz a reá aggatott néhány ócska szent-kép képez; a nyomorult szoba összes burtorzata a férj és feleség két kopott faágya és egy asztal a közepén, ez a melyen különféle cserép edények, tálak láthatók; utóbbiak képviselik egyszerűsind a konyhai felszerelését.

Az se lenne, ha nem aludna ott a hideg földön szátszört szalmán öt kis gyermeke, kik közül a legidősebbik — kit már iskoláztatni is kénytelen — nyolc éves.

Felugrik a kopogás hangjára a szegény ember, s öntudatlanul elregegyt egyszerre, de már kis gyermek kora óta megszokott imáját: »Glück auf!»

Rövid ima, de ennek segítő hatalmában bizabizik! Ha társai találkozok, első dolga ezzel köszönteni, ha levezi durva, sötét zöld színű sapkáját a bánya bejáratánál álló veszdent előtt, mielőtt a halál torkába menne, letérleld, ott is csak annyit rebeg ajka, hogy »Glück auf!»; s ha kijön onnan szerencsésen, akkor sem mond egyebet ez imájánál; nem csoda, ha lefelek — és felélekor is így imadkozik.

Elhangyva agyást, gyufát gyuit, hogy az asztalon levő olajos méceset meggyújtás. Ott látni a mécs halvány, kékesen pislagó fényénél a szegény ember össze-görnyedt alakját. Hija rendetlen, kusztalt, bajúza, szakála gondozatlan, torzonborz; könnyes szemei életuntség-

annak utószülöttjei, a vidéki kaszinók sem akarják megérteni a mester intencióját. Pedig nagy szükség volna arra, hogy kilépjenek a kezdeményezés és a működés terére. Hány kérdése van a közművelődésnek, a közgazdaságnak, a melyek körül érdemeket szerezhetnek maguknak a kaszinói intézőkörök? De sik a paszta, messze a part ...?

Az állást kereső és a szocializmus.

Százezerre megy azok száma, kik állás és foglalkozás nélkül tengődnek országunkban, s bizony-bizony tenni kellene valamit ezek érdekében, mielőtt e sokaság a bűn ösvényre lép, mielőtt a ragályos szocializmus martalékává lesznek, mely ha egyszer beléjük oltódott nehezen — de talán lehetetlen is onnan többé kiirítani.

Még alig néhány évvel ezelőtt, szép hazánkban a szocializmust csak hírből ismerték és azt sem tudták fan' terem-e, vagy vilával eszik ezt a szocializmusnak nevezett valamit. Ma már úgy fővárosunkban, mint az ország legmesszebb eső kis falucskájában is, ezren és ezren vallják e társadalmat róluk eszméit. Eddig ugyan csak az alsóbb, vagy közép osztályba férköztött be, de már az előkelő termékekbe is kezd befurakodni, igaz, más alakban.

Elismert tény, hogy a szocializmus mindnyajunkra nézve káros, rossz következményeit minden magyar polgár egyenlő részben érzi, ismerje tehát mindenki kötelességének, ennek terjedését és terjesztését, töle teltetőleg meggátolni.

A napi és hetilapok elegendő bőven foglalkoznak ezen káros eszmével, és kiútdenek annak elnyomása érdekében. E lapnak tisztelt olvasói bizonyára nem egy kitűnő író véleményét olvastak már erről. Nem is célunk, hogy a szocializmusról általánosságban beszéljünk, csak annyiban reflektálunk erre, amennyiben a szocializmus szoros kapcsolatban van az állást keresőkkel.

Az éhez, a keresetnélküli, a legveszedelmesebb szocialista. Igyekezzeik tehát mindenki, kinek tehetségében van az állást keresőt egy állás elnyerésében támogatni, mert ezáltal a szocializmus terjedését és terjesztését csirájában fojtja meg.

Az állást keresők fontos ügyét első sorban is a törvényhozás hivatott rendezni. Elismerjük ennek helyes voltát és bizonyára soh' sem tesz aldasosabb intézkedést a törvényhozás, mintha ezen sok ezer szerencsétlen állás kereső kétségbejött helyzetén javít, illetve az állás-hoz jutást valami módon megkönnyíti. Véleményünk szerint azonban a törvényhozás bármily intézkedése is még mindig kevés. Az általadónak kell itt segíteni, ezek könnyítsenek némileg a dolgon, és akkor a törvényhozás támogatásával körítve segítve lesz az állást keresőkön is.

Hogyan, és miképen, ennek száz és száz módja van, a módot mindenki a helyzethez alkalmazza.

Ha az általadót egyes rossz szokásokról lemond,

mar ezzel is elősegítette az állást keresőt. Így rossz szokásokról, illetve helytelen eljárásról írunk ide néhány példát, és nem egy ilyen esetet tudnánk dokumentálisan beigazolni. Vannak kivételek is, de sajnos ez nagyon keves.

Általános szokása az általadónak, ha egy egyéni feladatnál óhajt (sivéve a eszédszükségletnél) hogy kérévényeket küldet be a pályázóktól, ezekből kiválasztja a megfelelőbbet és esetleg felajánlja. Ha a feladatott nem lakik ott helyben, az utiköltséget a legtöbb esetben az állást-kereső fizeti, pedig ez különösen, ha családok egyén és butorral is költözködik, a leghelytelenebb eljárás.

Visszont megfordítva is gondolkoznak sokan, ezeknek ajánlat (kérévny) beküldése nem kell, de megkívánja, hogy a pályázó személyesen mutakozzék be nála, persze utiköltség megtérítéséről sőt sincs. Ily esetben azutan lehetséges, hogy 10—20 sőt több pályázó is utizik oda, míg egy megfelelő feladatottat, a többi pedig hiába vesztegette idejét és pénzét. Az állást adók íyetén eljárása a leghatározottabban elítélendő.

Van olyan eset is, hogy az állást adó hónapokkal a belépés előtt tesz kereseti hirdetést közzé. Az ajánlatok halomszámba érkeznek, de ezek felbontatlanul — néha felbontva, de elintézetlenül — hevernek, míg az állást kereső kétségbejött bizonytalanságban várja a boldogtót választ.

Egy nem megfelelő ajánlatra választ írni a pályázónak, az ismeretlen dolog az állást adóknál, s örüljön egyes állást kereső, ha esetleg beküldött eredeti bizonyítványait bérmentetlen levélben kapja vissza.

Nagyon elharapódzott az a szokás is, hogy az általadót biztosítékok követeli a feladatottól. Meltányolható az állást adó íyetén való kívánsága, ki saját vagyona biztosítására követeli az óvadékat, de sajnos sokan nem az emberre, hanem az óvadékra van szükség. A szegény állást kereső nyugodt lélekkel adja főnöke kezébe pénzt, összes vagyont, a mely esetleg pár nap, hét vagy hónap múlva elvész és arra a keserű tapasztalatra ébred, hogy se pénz se — állás és ismét állást keresővé lett.

Az ily esetek joggal tehetik elkeseredetté az embert, és ezekből válnak azutan a legveszedelmesebb szocialisták,

Nem bocsátózkodunk bővebb részletekbe e csunya dologban, derék napi és hetilapjaink elegendő megismertetik az óvadékokkal való járulással elégtelenségét, de nem mulasztjuk itt megemlíteni, hogy a törvényhozás a többek közt ebben összpontosíthatná az állást keresők érdekeinek megvédését, ha törvénnyel megszorítaná az ily biztosítókat átvevőjét, ha a törvény legnagyobb szigorával sujtatná a visszaelő, s ha keszezbiztosítókat csak azok vehetnének egy alkalmazandóttól, kik vagyonszámtól ellenbiztosítási tudják. Nagy előnye volna továbbá úgy az állást adó, mint az állást keresőnek, ha a hirdaphirdetéssel jobban megbarátkoznák.

Külföldön a hirdetés mindenütt oly magas szín-

vonalon áll, hogy est úgy a legszéresebb viszonyok közt élő, mint leggazdagabb egyén is az életben bármily előforduló dologban nélkülözhetetlen szöszölőjanak tekintti.

Nálunk szinte hűződnak a hirdetései, idegenszerűleg tekintik, nem bíznak benne, mint a hogy nem bízik semmi újításba a magyar.

Ha a magyar sajtó aldozatkeszességének és odaadó munkásának, ma már oly elterjedt lapokkal rendelkezünk, hogy ha bármily jellegű keresetet vagy kinalatot óhajtunk a nagyközönség tudomására hozni, egy rövidke hirdetés által, mely esetleg csak pár krajcarba kerül, elérjük azt.

Főtenyőjeit képezi tehát — véleményünk szerint, hogy az állást keresők könnyebben jussanak állashoz, azon körülmény is, hogy úgy az állást adók, mint keresők a lapok hirdetését bizalommal megfelelő igénybe. — Ne vonakodjanak az állást adók az ajánlati hirdetés elfogadásától, mert az állást keresők ezen tenkedésére nem lehet azt a közmondást használni; »Jó borknak nem kell cécér« vagyis »Bizonyára hasznavenetlen, mert maga kinalkozik« . . .

Ne idegenkedjen sem az állást adó, sem az állást keresőt, illetve kinalatot közhírré tenni, és egyáltalán szüntessék be az állást adók azon rossz szokást, hogy egy alkalmazandó megszerzése iránt ügyönközh forduljanak.

Az ügynök többé-kevésbé befolyással bír az állást adóra s ez utóbbi szentül meg van győződve, hogy az ügynök csakis az ő kivalomtainak megfelelő egyent hoz ajánlatba, pedig ez korántsem szokott így lenni, mert az ügynök azt az egyéni pártolja legjobban, ki a legtöbb provisiót adja, — két udvós doigot követ tehát azon állást adó, ki nem ügynökhöz fordul. Megmenti az állást keresőt egy esetleg horribilis összegű provisió megfizetésétől és — a mi a fődolog, maga is megbízható és megfelelő egyent alkalmaz: mert ennek feloldására nem befolyasolta senki.

Sok eset volt mar arra is hogy egy ügynök által ajánlott egyén, rövid, talán 2—3 hét múlva különböző okok miatt, kénytelen volt helyét elhagyni és akkor az ügynöknek adott provisiója karba vészett, mert hiába követelné vissza azt az ügynöktől, ez ra sem hederit többé.

Az ily szerencsétlenségök válnak ismét a legveszedelmesebb szocialisták, az elkeseredés, az újabb helynélküliég, esetleg a nélkülözés beköszöntése, mindmennyi erős alkalom arra, hogy gyűlöltté tegyek előtte a tökéit, meghasonlasba hozzak véle a törvényt.

Számos ily pótujart egyén bolyong utcainkon, s bizony nem lehetetlenleg, hogy egyik-másik, s mindég több és több hasonló bajban szenvedő találkozik, illetve csoportosul és kész a — veszedelem.

Ennek létrejöttét mindenként töle teltetőleg meggátolni kötelesség, mert így megszabadulunk a szocializmus rossz eszméjét terjesztő tömeg legnagyobb és legveszedelmesebb részétől.

Gerő Mór.

nál egyéb érdemzet nem igen fejlesz ki; könnyes az, hiszen örökre, de örökre könnyes!

Arca — a melyen az élet gonja által keletkezett sok barázda vesződik melyen — halavány, mondhatni öklomszürkes színű; sovány, csontos újjai kezén — melyekkel rongyos, könnyű ruháját ölti magára — reszketnek a nehéz munkától, vagy a gyakori pálmika ivástól, avagy a banya őő, gyilkoló, mérgező levegőjének szerveire, idegeire való hatása következtében? Ki a megmondhatója? Bizonynyal mindez együttvéve okozója annak, mint élő halott tengi at földi pályájának nyomorúságos, szomorú, szenvedésekkel telt utját.

Nyomorult, kínos, sajnálatra méltó élet ez. Ott kénytelen dolgozni éjjelen at a legnagyobb hősegeben, néha hason fekvé, teljes nyolc órat; a honnan végre sok farasztó munka után kikerülvé, orú, szinte újföng lelke, hogy a verőfényes napot, a szabad eget üdvözölheti; ez az egyedüli, a mi még leiket őnt belé; ez a várva várt édes öröm, a mi olyan, de olyan nagyon jól esik sivár, sötét léleknek.

Most is ezen töpreng. Homloka ráncba hűződik, mint nem más, mint a gond, a bánat szántott oly hamar reája; szeméi — a melyek melyen be vannak esve a szemüregbe — könnyel telnek meg, a mint sápadt, alvó asszonyára tekint, a ki a tühözött, penészes, nedves szobában kénytelen reggeltől késő estig harisnyat kötni, csakhogy a számos tagból álló családott üzeméket fentarthassa. Mert az, a mit a férj keres, bizony vajmi kevés. Most is, hogy lelet a két hét, hogy 14 teljes napon at életét minden pillanatban a halál legborzastóbb nemének kitéve, faradhatatlanul dolgozött, mit kapott bérül? Három frt. 50 kr! Miért így keveset? Azt, csak a nagy urak tudják; neki halgatnia kell; sok az adó, ő meg fizetni kénytelen. Ily keresetből egy

hét tagból álló családott még az éhhaltól is nehéz megmenteni.

Könnyezik, látva felesége kiaszott, sarga, besett arcát, a munkától durva kezét. Könnyezik, ha rátekinnt őt szenderegő kis-gyermekére, a kik szorosan egymás mellé hűződva aluszszak a boldogok álmát. Szegények, hiszen maskor úgy egy sem boldogok.

Emereng a 40 éves Hellert, nyomorút sorsán, a miből azonban csakhamar felveri a kopozó inasidők éneke, a gyorsabb klip . . . kloppolás.

Összerezen egész valójában, mintha valami sejtelen fogná el egész lényét. Maga előtt látja szokatlan szép pompában mosolyogni a jövőt és tavolodni sötét fekete gyás ruhájában a multat, a sanarú, fájdalmas életet. Pedig e merengés nem mondott igazat. Tudja jól ő maga is, hogy az ellenkezőjét kell inkább hinnie, ha felve is, de hiszi hogy a jövő sem lesz rózsásabb a keserves multnál.

Feldobva vállára néhány veszőjét és kalapácsát, zöld sapkáját fejbé; nyomja, oda megy felesége — ágyához, hogy a szokásos búcsúcsókat reáelheje. Felesége már fel esed ébredt ilyenkor, csak a megzaklatott lélek némi boldogsággal halavány mosolya futja be arcát; de ez is csakhamar elalszik. Ilyenkor nyilván valamí edeset, szépet álmodik.

Megocokolja őt; soka, de soká, hosszan el-elmezti szenvedő feleségének arcát; nem tud töle megválni; pedig a leggyorsabb kopozás vette már kezdetét.

Bizonyos ösztönszerűség indítja arra, hogy szokása ellenére gyermekéit megocokolja, pedig ezelött soha sem merte volna megzavarni a kicsinyek boldogálmát. Végig ocokolja mind at őt; néma, síri csend uralkodik a kicsiny szobában, a mikor a legkisebbhez, az alig két éveshez jut. A mint megocokolja, felébred és

előre nyújtott kacsóval atja nyakába tapasztodik szinte véle a felhomajlott, álmosan gagyog at ártatlan kicsike apa apa . . . !

Szegény apa, szemébe könnyek gyűnnek, nem tudja őket visszatartani, végre is lassacskán végig görödnék a rancos, fehér arcon, megöleli kis gyermekét, csitígatja, ocokolja, de ez nem akar halgattani, mert ézi, a mint édes atja forro könnye kis arcára hull. A gyermek, aranyos kis szöke fejcsékeit édes atja bozon-tos szakalaba temeti és féve kéri . . . papuska . . . ne . . . sírjal . . . én jó leszek.

Hellert nem zól, megöleli, összeviszva ocokolja kis magzatját; azutan, a mint elhalt az a kis gyermek, visszaheyezi szegényes fekhelyére és szalad szalad onnan, mintha a rémek, a boszorkányok ezrei kergetnének; rohan, futva-fut abból a szegényes szobából, a hol masnap ápatlanul hagyott árvak és egy szenvedő övegy fogják siratni!

Oh! te kegyetlen sors, te széreseyes démoni állapot, a ki annyí szegény ember családjának szerény, csendes boldogságot dútdit fel, nem puhúl meg szived? nem könyörölsz egy általd már ennyire mngkíntozt család nyomorúságán?

Habán! hasztalan tör ki az emberi igazság a sors íyetén méltatlansága ellen; annak akaratát senki fia meg nem törheti, vad játékaiban senki meg nem gátolhatja, kedvét meg nem ronthatja!

Siettetí lépteit Hellert, mert épp az indulást jelző három befejező hang halatszott el hosszan, tompan a a kopozó magas tornyáról.

* * *

Mindenütt síri csend uralkodik. Az éj ünneplés komolysággát, megható csendjét semmi sem törí meg,

HIRFINK.

— **A kiralyné nevenapja.** F. hó 19-én volt nevé napja a magyarok királynéjának, Erzsébet kiraly-asszonynak. Ezen alkalomból a hivatalos istentisztelet a helybeli r. kath. templomban volt, melyen részt vett az állami iskolák ifjúsága.

— **25 éves jubileum.** Ulrich Vendel, a zníóváraljai tanítóképző gyakorlati iskolájának tanítója f. hó 13-án ülte meg 25 éves tanítói működésének ünnepét, mely alkalomból kortársai s tisztelői szép számmal jelentek meg a tisztelőire rendezett ünnepélyen. Az ünnepély a képezde egyik termében az ifjúság énekelve kezdődött, a minék vezéreltével Barez Gyula kir. tanfelügyelő üdvözölte a jubilans tanítót s átnyújtotta neki a vallás és közoktatásügyi miniszter úr ó nagyméltósága által írt elismerő sorokat. Ezután Somogyi Géza, a képző-intézet igazgatója és Boldis Ignác felső kereskedelmi iskolai igazgató, mint a turócmezei általános tanítóegyesület elnöke, méltatták Ulrichnak érdemeit; végül a képző-intézet és a gyakorlati iskola egy-egy tanulója intézett hozzá beszédet. A beszédre Ulrich Vendel meghatottan válaszolt, megköszönve az iránta tanúsított megtiszteltetést és elismerést. Az ünnepély után baktelt volt, mely kifűző kedélyhangulatban majdnem a reggeli órákig tartott.

— **Az E. M. K. E. közgyűlése** f. évi november hó 14-én volt, melyen közfelkiáltással egyhangúlag megválasztották: elnöknek gróf Beldi Ákos, tisz. elnöknek gr. Kun Géza, alelnökké gr. Kornis Viktor. Az egyesület volt elnöke, Bethlen Gábor gróf felelt Kun Géza gróf emlékbeszédet mondott, Sándor József t. alelnök, főtitkar pedig Röckl Pal felelt. Az ülés végén felolvasták a F. M. K. E. táviratát, mely szerint az E. M. K. E. békességes, bölcs tanácskozására isten áldásáért imadkozik.

— **Érdekességek.** Palugyai Gyula Liptóvármegye alispánja, hivatalos működése közben a mult napokban Revucza községben érkezvén, nem vart kedves óvációban részesülvén a félreeső vidék szegény lakosága részéről Közép-Revucza községe nemzeti lobogókkal volt fel díszítve, s az ünnepi ruhába öltözött nép élénken mezejelente az alispánt. Felső-Revucan pedig a plebánus üdvözölte telkes szavakban.

— **Athelyezés.** Csánádi Frigyes őrnagy, a Rózsahegyen állomásozó honvédszázalaj parancsnoka, mint kerületi segéd tiszt, Kolozsvárra helyeztetett át.

— **A F. M. K. E. kalendáriuma.** A felvidéki magyar közművelődési egyesület 1898. évre kiadott naptára már megjelent. A csinos kiállítású kalendárium ez idén már kizárólag a Felvidék közéletének s kivált a F. M. K. E.-nek ismertetése van szentelve, ami tulajdonképen rendeltetését is képezi. A naptári rész után a F. M. K. E. tisztái cím- és névtárát foglalja magában, majd gazdag szépirodalmi olvasmányt nyújt, melynek tartalmában Benedek Elek, Rákosi Viktor, Pósa Lajos, Tabori Robert, N. Pap Gyula, Dombay Hugó, Kenéz Cs. atár, Lőrinczy György stb. műveit látjuk. Bemutatja a kalendárium a Felvidék s különösen a F. M. K. E. sok jelesét, többek közt Tóth Vilmos főrendiházi elnök, Thuróczy Vilmos főispán, Craus István, Csapkay Karoly országos képviselő, Libertiny Gusztáv és dr. Győrky Győza arcképet, majd felvidéki tájképeket Szakolca városból és Liptóvármegyéből, a felvidéki írók kiválóbb tagjai közül pedig Dombay Hugót és N. Pap Gyulát. A naptárban

legfeljebb egy-egy munkába menő bányász lépteinek kongása.

Szép holdvilágos éj van. A magas hóval takart hegyek oldalairól le-letérő bányászok kis mécsé meg-megcsillan, a lassan haladó, mozgó sötét alakok kis mécséi mind megannyi Szentjános bogárnak látszanak. Hajlanak, susognak a kopasz levélnélküli fák. a bánya tántorgó nyilasú bejáratainál, mintha udvözölnék a korán kelőkét.

Az alakok egymásután tűnnek el a bánya sötét üregébe, csak egy áll kint, társaitól rég elhagyatva a védszent előtt — Hellert az, ki térden alva 100 meg 100-szor elmondja egyszerű imáját. De végre is a köteleesség érzete felébreszti elmélyedt merengéséből, kialudt mécsesét ismét meggyújtja, keresztet vet, visszatekint még egyszer a szép csillagos égre és siettetve lépteit, mindig mélyebbre-mélyebbre hatol társai után a sötét ürbe.

Lépteit kongását még hallani, míg végre egy ajtó csattanás és néma csend utána; a mi azt jelenti, hogy az első bánya — ajtón már túl van.

Síri csend mindenütt, csak a szél éles sivtása hallatszik a bánya üregében, mintha igyekezne sietve üdvözölni a bennlevőket.

Javában folyik a munka a bánya legtagasabb termében, a midőn leverten, rossz hangulatban társai közé Hellert. Egy két barátja sugdos egymással, bizonyára korai rossz kedven csodálkoznak.

Mi bajod Hellert? kérdi társai egyike. Semmi különös — felel Hellert — legfeljebb az, hogy vesztémet érzem.

Nevete felel társa, hogy miként töprenghet ilyen dolgon. Ez minden pillanatban érheti a bányászt, épp azért erre gondolni sem szabad.

megvan az országos vásárok jegyzéke is, s kapható Nyítrán az Iritzer Zsigmond papirkereskedésében és Morton Kálmán (ezelőtt Sztranzky) dohánytözsődjében, Budapesten pedig Singer és Wolfner könyvkereskedésében (Andrássy-út 10. sz.) vagy közvetlenül is megrendelhető a F. M. K. E. titkari hivatalától Nyítrán 40 krért. Az élelnek tartalmú kalendáriomot Lőrinczy György, a F. M. K. E. titkára szerkesztette.

— **A rózsahelyi szolgabíroság** mult vasárnap értesített, hogy Liptó-Tepla határában egy idegen ember megfagyott. A kiküldött járási orvos a hullát megvizsgálta és konstatalta, hogy az idegen erőszakos halál által mult ki, s hogy valószínűleg rablógyilkosság esete forog fenn. Az idegen személyazonosságát nem lehetett kideríteni, mivel semmi némtű irat nem találtatott nála. A rózsahelyi királyi törvényszék, mely ez ügyben a vizsgálatot megindította, a hulla felboncolását elrendelte, azonban a boncolás semminémű gyanus tünetet nem mutatott fel miert is a hatóság eljárást beszünteték.

— **Magyar szintarsulat** Trencsénben Baranya! Mihálynak jelenleg Besztercebányán működő szintarsulata december hó 1-én Trencsénbe érkezik és ott marad újjévig. A szintarsulat 43 tagból áll és 8 tagú zenekarral rendelkezik.

— **Schwarz Kálmán** helybeli fűszerkereskedő üzletbe megerkeztek a legkülönböztetebb téli csemegé s fűszerárú cikkek, a melyeknek tisztasága s legjobb minősége helybeli és megyei közönségünk előtt, már a mult évekből is eléggé ismeretes. Magának Schwarz Kálmán fűszerkereskedőnek pedig szerénysége s a legszolidabb haszon kilátásával való megelégedése, elegendő garanciát nyújt arra, hogy fogyasztó közönségünk őt hathatos pártfogásába vegye.

— **Rejtélyes alak.** Valami Köber Alfréd nevű emberről van szó, a ki a neve mellé a „lovag” címet is oda biggyeszti és mint egy berlini könyvkiadó cég ügynöke a felvidéki városok némelyikeben jelentékeny előfizetési díjakat gyűjtött, de a megrendelt műveket hiába várják a megrendelők. A rendőrség nyomozza a ritert.

— **A kassa-oderbergi vasút igazgatósága** által az állami és közigazgatási hivatalnokoknak és nyugdíjasoknak az 1897 évre kiállított, felárú menelgyekekkel való utazásra jogosító arcképek igazolványok az 1898 ki évre meghosszabbítandók. Ilyen igazolványok e célból — darabonként 25 krnyi meghosszabbítási díj befizetése mellett — a cs. kir. szab. kassa-oderbergi vasút igazgatósághoz Budapeststre (Maria-Valéria-utca) küldendők.

— **Glücksthal és Stau** budapesti cég fémáru mérő-eszközök, készülékek és műszerek gyárhelyiségét a VI. kerületi Aradi-utca 60. szám alá helyezte át

— **Petőfi-album.** A Petőfi-Társaság elhaláozta, hogy a jövő év elején fényes kiállítású Petőfi-albumot boeását közre a nagy költő életére vonatkozó közléményekkel és illusztrációkkal. Minthogy a közönség közt még mindig vannak olyanok, akik Petőfőt kiadatlan kéziratokat, leveleket és más emléktárgyakat őriznek: a Petőfi-Társaság bizalmatlanok tisztelttel kéri ezeket, hogy a náuk levő ereklyéket az albumban való bemutatás céljából a Petőfi-Társaságnak átengedni sziveskedjenek. A tárgyak, lehetőleg rövid idő alatt, a társaság titkari hivatalába (Bastyu-utca 11. sz.) küldendők, amely annak gondos megőrzéséről és köszönettel való visszaküldéséről gondoskodik.

Serényen folytatják tovább a munkát. messze elhangzik a kalapács-ütések tompa hangja, mint mintha külön társalgást folytatnának, hol egyik, hol másik üregből hallatszik majd erősebben, majd gyengén.

Neha a tavobab dolgozók felül egy-egy durván végső moraja tölti be a bánya-üreg levegőjét, mit a dinamit-robbantás okoz.

Épp egy ily közeledő robbanás előtt vannak ez üreg munkásai is, mindenki szalad; rohan maga Hellert is, de hogy hová, merre, azt maga sem tudja, szalad a míg lába földet ér; de egyszerre csak eltűnik alóla a talaj és még a durranást megelőzi Hellert kétségbeesítő kiáltása, a mit azonban nyomban elfojt az óriási durranás.

Társai halványan néznek egymásra, mind megértik a történet. Hellert szórakozottsága folytán nem veyázott a már minden munkás által annyira ismert 80 méter mélységű aknára és belezuhan.

Feléje se néznek a robbanás eredményének, hanem lélekszakadva rohannak le az üreg falához támasztott létrákon a mélységbe, s ott találják a szegény Hellert, mint felismerhetetlen hústömeget, az akna fenekén álló sekély vízben.

Nagy nehezen felhozják a bánya lapályos részére, a hol kis kocsiira téve, szomorúan, leverten kísérik ki már meghalt társukat a szabadba, a csillagos ég alá, a melytől ez éjjel olyannyira nehezen tudott megvalni.

Szomorú kép; de szivet többöb a másnap, amikor a kopogó lassú gyszadala mellett kísér egy egyszerű, halt bányászott hordott fakoporsót, az apítlanul maradt család és egy halványan, ingatag járású megfört, sovány asszony.

Clement Ernő.

Nyilttér.

Az e rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerk.

Báli selyemszöveteket 35 król 14 ft 65 krig méterenként — valamint fekete, fehér színes Hanneberg selyem 35 król 14 ft 65 krig méterenként (sima csikos, kockázott, mintázott, damaszt s. a. t. mint, egy 240 különböző minőség, 2000 szín és mintázatban s. a. t. a megrendelt áru postabér és vámentesen a hazhoz szállítva mintákat postafordultával **Küld: Hanneberg G.** (cs. kir. udvari szállító) **selyem-gyára Zúrichben.** Svájcha csinnelt levelek: 10 kros. levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó! Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek.

PATSCH IGNÁC
Turóc-Szt-Mártonban.

Ajánlom a következő elismert kitűnő jegyű, legjobb, direct hozott

eredeti délvidéki borokat:

Malaga	} Vda. de Adolfo Rittwagen Malaga.
Lacrimae Christi	
Madeira	
Port-Cabinet	
Port-White	
Sherry-Pale .	Gamboa Hermanos
Marsala . . .	Jeraz de la Frontera.
	Fili. Platamone & Co.
	Tripanti.
Vermouth di Torino	G. E. Vinardi & Co.
	Turin.

Ezen gyógy- és csemegéborok egész és fél palackokkal — eredeti áron — nálam mindig kaphatók.

Dr. Hőgyes korszakos talpmánya
Asbest-talpbélés.

Nincs borkemanyítés!
Nincs labizadás!
Nincs megújulás!
Nincs semmiféle lábaj!
Küveteljük az

Asbest-talpbélés
cipőszelvénytől.

Felnőtteknek 35—45. számaig
tucuztja 12 ft, párja 120,
gyermeknek 20—34. számaig
tucuztja 6 ft, párja — 60
csak utánvét mellett

Dr. Hőgyes talpmányát
szabadalom vélt minden országban. — Bővebb felvilágosítást kérésre küldök.

Az „Első magyar asbestáru-gyár”
Budapest, VI., Sziv-utczja 18. szám.
Turóc-Szt-Mártonban
kizárólag **Lang M. és fia** cégnél kapható.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves házi szerk ellentáll az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 27 év óta megbizható, fájdalomcsillapító beödrészlelként alkalmaztatik köszvénynek, oszánál, tag-szaggatásnál és megművelésnél és az orvosok által beödrészlelként is mindig gyatraban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Lioiment olveozás alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 ft. üvegkötésben árban majdnem minden gyógyszerárterben készletben van. fóráktár: **Török József** gyógyszer-szerész-nél Budapestben. Bővevítés alkalmával igen óvatossak legyünk, mert több kibebörtélt üvegkötésben van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az mindén egyes üveget „Horgony” véögy és Richter öszögyözés nélkül miután megvalóított utatsza vissza.

RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállító, RUDOLSTADT.

The Continental
Bodega Company.

Valódi hamisítatlan
külföldi borok

• Portbor.
• Sherry.
• Madeira.
• Marsala.
• Malaga.
Tarragona s. a. t.
Legjobb
bevásárlási forrása

Raktár:
Rózsahegyen
Klein Jakab
úrnál.

Alapított 1858.

BUDAPESTI SZIVATTYU- ÉS GÉPGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

(ezelőtt WALSER FERENC)

BUDAPEST, VI. ker., Külső váci-ut 45. sz.

Sürgőnycim: SZIVATTYUGYÁR BUDAPEST.

GYART:

mindenféle gőzgépet. Schmidt-féle forrgőzmotorokat (40% szénmegtakarítás), petroleum- és benzín-motorokat. Keretfűrészeket, körfűrészeket és csertöröket. Gőzkazanokat, előmelegítőket, tartányokat. Hidakat és egyéb vasszerkezeteket. Mindenféle szivattyukat gőz-, szij- és kézi hajtásra, valamint villamos üzemre. Artzi kutfelépítményeket vasból. Tűzfeckendőket és vízszállítókat, tűzoltósági fel-szerelési tárgyakat. Köztisztasági szereket, öntöző-kocsikat, sárkaparó és seprőgépeket, hőekéket és uthengereket. Egészségügyi szereket, mint gőzfertőtlenítő készülékeket és teljes fertőtlenítő telepeket. Pőcegödőr tisztító készülékeket. Vas- és ércöntvényeket, harangokat. Keményöntésű acélfelületű tűz-rostélyokat egyenes és kigyóalakban, valamint polygon rostélyokat.

LÉTESIT: vízműveket, csatornázásokat, vízvezeték és légszszberendezéseket, központi fűtéseket.

— Árjegyzékek és külsővételések ingyen és bérmentve küldetnek. —

ORSZÁGOS HIRLAP

Főszerkesztő:
Mikszáth Kálmán.

POLITIKAI
ÉS
TÁRSADALMI NAPILAP.

Felelős szerkesztő:
Lipcsey Ádám.

November 20-án jelenik meg az Országos Hirlap első száma.

A magyar politikai és társadalmi közélet negyven előkelő férfia alapította oly módon, hogy ez a lap függetlenségét minden irány-dan állandóan megőrizhesse.

Anyagilag és szellemileg szolidul, jól fundált, erős, igaz magyar lap, mely egyetlen párt szolgálatában sem áll; a kormánytól füg-getlen; nincs egyes vállalkozó kezében, tehát nem követ és nem követhet egyéni célt, üzleti érdeket.

Egyetlen ura van: az igazság.

Tárgyilagos, komoly bírálatának tere a közélet egész mezeje s annak minden szereplője.

Modora, hangja erős, de nem durva. Izléstelenség, személyeskedés belőle egyszer- s mindenkorra száműzve van.

A szerencsés és nagy nemzetközi jelentőségű helyzetbe jutott, modern Magyarország haladásának útja a szabadelviütségnek foko-zatos fejlesztése a nemzeti közvéleményben, alapja és célja a **magyarág faji megerősítése.**

Ennek a nagyszerű, legfőbb nemzeti feladatnak s az a körül forrongó küzdelmeknek munkára, harcra kész bajnoka az Országos Hirlap.

Valódi magyar szellemének, tisztességes hangjának, magas irodalmi színvonalának eleve biztosítéka az a körülmény, hogy az Országos Hirlap főszerkesztője

MIKSZÁTHI KÁLMÁN.

Felelős szerkesztő: Lipcsey Ádám.

A lap belső dolgozótársai: Kálnoki Izidor segédszerkesztő, dr. Pap Dávid, Keszler József, Lovassy Andor, Papp Dániel, Mérai Horváth Károly, Kabos Ede, Dr. Guthy Soma, Lendvay Sándor, Reiniger Simon, dr. Molnár Géza, Lakatos Sándor, Stojanovits Jenő, Hegyi Ödön, Fodor Oszkár, dr. Haller Károly stb.

Az Országos Hirlap levelezőket tart az ország minden részében. Kivétel nélkül minden nagyobb városban, azonkívül a külső orszá-gok metropolisáiban, úgy hogy minden nevezetes eseményről gyors, kimerítő tudósításokat közölhet.

Mikszáth Kálmán az Országos Hirlap minden egyes számába fog írni, s körülötte lesz a legjelesebb tárcáirók egész gárdája. A lap belső dolgozótársain kívül tárcákat írnak: Tömörkény, Vámbéry Ármin, Ágai Adolf, Kosza Andor, Marczali Henrik, Homo (Pollák Illés), Junius, Gárdonyi Géza, Sebestyén Gyula, Sz. Noga Janka, Beóthy Zsolt, Kálnay László, Szabó Endre, Kazár Emil, Vértesi Arnold stb.

A Közgazdasági rovat is a legértelmesebb lesz. Dr. Pap Dávid jeles közgazdasági író intézi a lapnak ezt a részét, a közgaz-dasági rovatot Lendvay Sándor vezeti. A tőzsdéről Keszler József ír naponta élénk színgazdag tollalval tájékoztató képet, hétről-hétre összefoglaló kritikai szemlélet. Mezőgazdasági rovatunkat a rendes közleményein kívül főleg tartalmassá teszi Miklós Ödön, gazdag tapasztalataival és széles látókörével. Az erdőgazdaság köréből Bedő Albertől leszünk szerencsések hozni cikkeket. Ezenfelül dr. Bamberger Béla, György Endre és Szabó Jenő, mind a hárman elismert tekintélyű szakférfiak gazdagítják lapunkat közgazdasági közleményekkel.

A jeles örökre bizott szakrovatokon kívül kedves és vonzó olvasmány is bőven lesz az Országos Hirlap-ban. A Mindenféle rovatában az olvasó meg fogja találni az érdekességek egész halmozatát. Tömértelen kedves és pikáns apróságok idegen országok tár-sadalmából, szüntugy jelentősebb tudnivalók a külföld tudományos mozgalmából, számtalan komoly és derűs epizódja a közéletnek, kika-pott színes részletek a nagy események kulcsai mögül: megannyi vonzó újdonság, amely nem szenzációja bár a napnak, mindenkor friss és kellemes olvasmány.

Végül, elhagyva számtalan egyéb apró rovatot, szólunk a Regénytárról. Gondoskodva megválogatjuk a világirodalomból a leg-szebbeket s művészi fordításban adjuk közzé. Legelső regényünk egy friss, bájos külföldi munka: a „Róka ut”, mely az egész világon nagy feltűnést keltett. Ezt követi Mikszáth Kálmán-nak „Az új Zrínyiász” című hosszabb satirikus politikai rajza.

Az Országos Hirlap ez évi november 20-tól kezdve jelenik meg naponként, ünnep- és vasárnapokat követő napokon is.

Az ORSZÁGOS HIRLAP előfizetési ára:

Egy évre 14 frt. Félévre 7 frt. Negyedévre 3 frt 50 kr. Egy hóra 1 frt 20 kr.

Az előfizetési pénzek (legzérűbben postautalványon a kiadóhivatalba (Budapest, VIII., József-körut 65) küldendők. Elő-fizetéseket ezenkívül elfogad minden postahivatal, könyvkereskedés és újságelárúító.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP

kiadóhivatala

Budapest, VIII., József-körut 65.